

سده هجدهم میلادی از مصر به استانبول کوچید. چون شیخ خلیل در دکان امین آغا حصیرچی باشی دربار آمد و شد می‌کرد، به حصیرچی آوازه یافت و پس از وی فرزندان او را حصیری زاده می‌گفتند. پدر بزرگ وی، مصطفی عزیزی افندی (- ۱۸۲۳م)، تکیه‌ای برای طریقه سعیدیه در محله سوتلیجه استانبول برآورد و پس از مرگ وی سلیمان صدقی افندی (- ۱۸۳۷م)، پدر نجاپاشا، شیخ آن تکیه شد. نجاپاشا در محله سوتلیجه به دنیا آمد. پس از به پایان رساندن تحصیلاتش به طریقه سعیدیه پیوست و مراحل سلوک این طریقه را گذرانید و از پدرش خلافتنامه گرفت. سپس به سلک نظامیان درآمد. وی در جنگ روسیه و عثمانی با درجه میرلویایی فرمانده توپخانه کوسوو شد. در آثاری که فرانسویان درباره این جنگ نوشته‌اند، از کسی با نام ناجی پاشا یاد رفته و از لیاقت و دلیری وی تقدیر شده که همین نجاپاشا است. وی سرانجام به خواست خود بازنشسته شد و به مسلک پدر و پدر بزرگش درآمد و گوشه انزوا گزید. چون درگذشت پیکرش را در گورستان همان خانقاه در سوتلیجه به خاک سپردند. نجاپاشا زبان‌های فارسی، عربی و آلمانی را می‌دانست. وی آثاری را درباره توپخانه ترجمه کرده، اما به چاپ نرسانده است. نجاپاشا طبع شعر نیز داشت و به فارسی و ترکی شعر می‌سرود. این ابیات از او است: «از سر کویش صبا بگذشت اکنون باغ‌ها - بوی زلف آورد و زد بر برگ لاله داغ‌ها / غنچه چاک جامه کرد، بلبل چنان فریاد کرد - عکس الحانش به گوش من برفت از راغ‌ها».

منابع: عثمانلی مؤلفری، ۲/۲۹۰؛

Son asır Türk şairleri, 4/1156-1157; Türk dili ve edebiyatı ansiklopedisi, 6/548.

محمدی

نجاتی (ne.jā.ti) / نجاتی رومی، عیسی چلبی، - استانبول ۹۱۴ ق / ۱۵۰۹م، مترجم و شاعر عثمانی. غلام یکی از زنان ثروتمند ادرنه بود و نزد همان زن نوشت و خواند آموخت. چندی در قسطنطنیه به سر برد. سپس به استانبول سفر کرد و منشی شورای دولتی دربار محمد فاتح عثمانی (۸۴۸ - ۸۵۰ - ۸۵۵ ق) شد و در پادشاهی بایزید دوم عثمانی (۸۸۶ - ۹۱۸ ق) از حمایت دربار برخوردار بود. هنگامی که شاهزاده عبدالله (-

نایی (nai)، شیخ عثمان دده افندی، استانبول ۱۰۶۳ - ۱۱۴۳ ق، شاعر، موسیقی‌دان و صوفی عثمانی. نایی در جوانی به طریقت مولویه پیوست و، افزون بر آموختن انواع خط، به فراگیری زبان‌های فارسی و عربی پرداخت. وی نخست در خانقاه غلظه نی می‌نواخت و پس از چندی در ۱۱۰۹ ق شیخ این خانقاه شد. نایی در همین زمان به میردانش مثنوی می‌آموخت. وی شعر نیز می‌سرود و به سبب مهارتش در نواختن نی، در برخی شعرهایش نایی تخلص می‌کرد، اما شماری از سروده‌هایش را نیز با تخلص عثمان می‌نوشت. از آثارش: معراجیه که درباره موسیقی است و مهم‌ترین اثر نایی در این زمینه به‌شمار می‌رود؛ ربط تعیرات موسیقی که فرهنگی منظوم است؛ روضه‌الایجاز که کتابی است درباره محمد (ص)؛ آیین شریف در مقام راست که نایی آن را درباره موسیقی تألیف کرده است و دست‌نویس‌هایی از آن به شماره‌های ۶۶۸۵ و ۶۷۶۳ در کتابخانه عمومی فریدون نافذ اوزلوق نگهداری می‌شود.

منابع: فهرست نسخه‌های خطی فارسی کتابخانه‌های قویه، ۲/۵۴۳ -

۵۴۴؛ قاموس الاعلام، ۶/۴۵۵۷؛ مولویه بعد از مولانا، ۵۵۷؛

Türk dili ve edebiyatı ansiklopedisi, 6/535; Türk edebiyatı ansiklopedisi, 3/893.

کوتی

نثارالملک - بحر الغرایب

نثاری (ne.sā.ri)، سده نهم هجری، شاعر عثمانی. از زندگانی او آگاهی چندانی در دست نیست. تنها می‌دانیم در سیروز به دنیا آمد و در دوره‌ای از زندگی‌اش قاضی بود. نثاری، افزون بر ترکی، با عربی و فارسی نیز آشنا بوده و به این زبان‌ها شعر گفته است. وی نظیرهای بر دیوان حافظ سروده است.

منابع: عثمانلی مؤلفری، ۲/۴۳۷؛ قاموس الاعلام، ۶/۴۵۶۱.

سارم

نجاپاشا (na.jā.pā.šā) / حصیری زاده، شیخ اسماعیل نجا فرزند سلیمان صدقی افندی فرزند مصطفی عزیزی فرزند شیخ خلیل، استانبول ۱۲۳۴ - همان‌جا ۱۳۱۰ ق / ۱۸۱۹ - ۱۸۹۳م، صوفی و شاعر عثمانی. نیای بزرگ وی، شیخ خلیل افندی، در نیمه دوم

Sel.Ü. Fen-Ed. T.Dil. -Ed. 08 OCAK 1996

1987 Eski Türk Edb. Enver ETİK

Prof.Dr.Hüseyin AYAN

Bazı Mevlevî Âyınları ve Nâyî Osman Dede

150060 OSMAN DEDE NAYİ

256

Y.Lisans Tezi

Sayfa .

140193

26849

Nayî Osman Dede'nin Mi'râciyesi'nin Türk musikisindeki yeri (Musikimizde Mi'rac ve Kutb-i Nayî Osman Dede). GÜNGÖRDÜ, Bahri. Yüksek Lisans. İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1993. 129 s., 49 ref. Danışman:Prof.Dr.Alaeddin Yavaşca. Dili:Tr.

19 MAYIS 1998

-Osman Dede Nayî

3.87- Nayî Osman Dede ve Mirâciye'si, Metin Akar, SÜ. EFD. 1, (Konya 1982): 1-17.

05 HAZİRAN 1996

150069

OSMAN DEDE, Nâyî

-
- 1 DEMET URUŞ, Ali Rifat Çağatay'ın koleksiyonunda bulunan Nayi Osman Dede'nin Uşşak ve İtri'nin Segah Ayin-i Şeriflerinin edisyon kritiği, İstanbul Teknik Üniversitesi, Yüksek Lisans, 2013

2718 - ناي عثمان ده ده بن محمد الرومي الإستانبولي

العثماني الصوفي المولوي ، شيخ زاوية المولوية بغلطة ، الموسيقي
الشاعر المعروف بناي عثمان ده ده المتوفى 1729/1142
(أنظر : عثمانلي مؤلفاري 454/2 ؛ هدية العارفين 658/1 ؛
معجم المؤلفين 269/6)

من تصانيفه :

1 - روضة الإعجاز في معجزات الممتاز (منظوم) (ت)
أحمد ثالث رقم 252 ؛ حالت أفندي رقم 77 ؛ حالت أفندي
ملحق رقم 14 ؛

2 - معراج النبي عليه السلام = معراج نامه = معراجية
(منظوم) (ت)

بلديه يكي باغنلر رقم 2/622 ورقة 13-19 ؛ عثمان أركين
رقم 1476 ورقة 4 ؛ مخطوطات البلديه رقم 24/27 ورقة
344-341 ؛ متحف مولانا رقم 1172 ورقة 5 ؛ رقم
3/2454 ورقة 78-82 ، 1222 هـ معلّم جودت رقم
2/415 ورقة 17-21 ، 1228 هـ عزيز محمود هدايي رقم
1286 ورقة 17 ، 1242 هـ طبع في إستانبول 1310 ؛

881

علي رضا قره بلوط، معجم المخطوطات الموجودة في مكتبات
إستانبول ، الجزء الثاني، [y.y.,t.y.] ، İSAM 141628 ،

27 Eylül 2006

NÂYÎ (? - 1729): Şair, musikişinas, hattat. Asıl adı Şeyh Nâyî Osman Dededir. İstanbul'da doğdu ve öğrenimini de bu şehirde gördü. Süleymaniye Darüşşifası'nın Reisü'l-hüddâmı Süleyman Efendinin oğlu olan Nâyî Osman, 1083/1672 yılında Galata Mevlevîhanesi şeyhi Gavsî Dede (ö. 1804)'ye intisap etti. Şâirliği ve hattatlığı olan Gavsî Dedenin hizmetinde yetişti ve onun bilgilerinden istifade etti. Daha sonra, Gavsî Dede'ye damat ve tekkeye de neyzen başı oldu. Gavsî Dedenin vefatı ile dergâhın şeyhliğine getirildi. Vefatında tekkenin mezarlığına gömüldü. Ney çalmadaki mahareti sebebiyle, *Kutbü'n-Nâyî* sanıyla şöhret kazandı. Güzel sanatların musiki, şiir ve hat gibi kollarında çalıştı. Meşhur hattat Nefeszâde İsmail Efendi (ö. 1679)'den sülüs ve nesih hattını öğrendi. Musiki üstatlığı ile de dikkati çeken Nâyî Osman Dede, 4 ayin ile 1 mîrâciye besteledi. *Rabî-ı Tabî'at-ı Musiki* isimli Farsça bir edvar kitabına sahip olan Nâyî Osman Dede, dinî- tasavvufî bestekârların en büyüklerinden biri sayıldı. Arapça ve Farsça'ya vâkıftı. Devrinin ileri gelen şâirlerinden birisi olup, tasavvufî ve âşikâne şiirleri vardır. Şiirlerinde *Osman* mahlasını da kullandı. Mesnevî şeklinde yazdığı *Mî'râciye*'si (*Mî'râcü'n-Nebi*, adıyla Şeyh Ali Galib tarafından İst.1310/1893'te yayımlandı). na'tları, Peygamber'in mucizelerini anlatan *Ravzatü'l-İcâz* adlı eserleri vardır. Nâyî Osman Dede, kaynaklarda yer alan şiir örneklerinde aruza ve dile hakim, akıcı bir üslûp sergiler. Bu şiirlerinde onun, Divan şiirinin hayal dünyasına hakim, usta bir söyleyişe sahip olduğu görülür. **Eserleri:** *Ravzatü'l-İcâz* (hazret-i Muhammed'in mucizelerinden bahseden bir eserdir), *Risâle-i Edvâr*.

Kay.: *AMDŞ*, 315-316; *HC* 2/44; *KÂ* 2/4557; *MN* s.212,313,419; *NÂFE*, 2005, s.669-672; *OM* 2/454; *SE*, 234-235; *SNM*, 2/229; *SO* 3/229427; *TDEA* 6/535; *TGDEİS* s.323; *THE* s. 396; *TH* s. 297; *TMA* 1/151-156; *TN* 2/1028(4218); *TŞ*, 2/169-170;; *TŞM* s. 498-501; *TŞ/S* s.659-661; Müjgân Çakır, *Nâyî Osman Dede, Hayatı, Sanatı, Eserleri*, ydt İst: Marmara Üniversitesi, 1998, s. 5-63. ♣N. AÇIK

NAYMANBAY Balık uulu (1853-1911): Kırgızistan destancısı Manasçı. Destan söylemeyi babası olan usta Manasçı Balık'tan öğrendi. Naymanbay Balık uulu olarak bilinir. 19. yüzyılın usta Manasçılarındandı. Söylediği varyant derlenmediği için, günümüze kadar tam olarak gelememi. Kayum Miftakov, Nayman'ın söylediği epizotları hafızasında saklayıp söyleyen Sulayman İrisbekov'dan bunları, 1923 yılında derledi.

Kay.: *ME* 2/121-122. ♣N. YILDIZ

NAYMANBAYEV, Kaldarbek (1939-): Kazakistan hikâye yazarı. Şımkent vilayetinin Kirov ilçesinde doğdu. 1961'de Kazak Memleketik Üniversitesinin Filoloji Bölümünü bitirdi. 1960-1970 yılları arasında *Leninşil Jas* gazetesinde memur, şube başkanı, sorumlu sekreter, redaktör yardımcısı olarak çalıştı. Eserleri 1963'ten sonra yayımlanmaya başladı. Eserlerinde yaşadığı devrin gençlerini ele aldı. **Eserleri/Hikâye:** *Koştakım Kelmeydi* (Almatı 1966, 1969, Rusça 1971), *Bastav* (Almatı 1970), *Sol Bir Tün* (Almatı 1972), *Ümit Ötkeli* (Almatı 1975), *Bosagadan Törge Deyin* (Almatı 1975), *Beymezgil Konak* (Almatı 1978), *Aptap* (Almatı 1978), *Ne Hoçu Poruşçatsya* (Rusça, Moskova 1983), *Noçnoya Doroga* (Rusça, 1983), *Şilde* (Moskova 1982), **Roman:** *Kök-töbe* (Almatı 1984). **Diğerleri:** *Dañk Tuğırında* (Almatı 1965).

Kay.: *KSE* 8/262. ♣D. DUYSEBAYEVA

NAZAR Baga (1873-1942): Türkmenistan destancısı, bahşı, folklorcu. Daşhovuz ilinde Nazar Baga adı ile meşhurdur. Pélvan Bahşı, Sapar Süyrentgi, Allanur Bahşı, Cummamırat Bahşı, Magtimgulı Garlı gibi ustalar içerisinde yer aldığından ismine "Baga" lakap olarak eklendi. Sapar Sumbarov (Sapar Süyrentgi)'den "Hüyrukga-Hemra", "Şasenem-Garıp" gibi destanları, Pélvan Hoca'dan "Göroğlu" destanını öğrendi. M. Garlıyev de, "Hüyrukga-Hemra" ve "Şasenem-Garıp" destanlarını Nazar Baga'dan öğrendi. Onu yazıya geçirdi. Bu metin günümüze kadar beş kez (Aşgabat 1941; 1960;

171846

T. C.

Marmara Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

İslâm Medeniyeti ve Sosyal Bilimler Bölümü

KUTB-I NÂYÎ OSMAN DEDE
VE
RABT-I TA'BİRÂT-I MÛSİKÎ

Osman Deke, Nâî
(150069)

(Yüksek Lisans Tezi)

Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi	
Dem. No:	171846
Tas. No:	780.936 OSMAN

28 MART 2006

Yrd. Doç. Süleyman ERGUNER

MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Nûri ÖZCAN

İstanbul-1991

Nâyî Osman Dede

ve

RABT-I TÂBİRÂT-I MÛSİKÎ

21 MAYIS 1997

Transkripsiyon

Dr. FARES HARİRÎ

Metin Özeti ve Yayına Hazırlayan

ONUR AKDOĞU

Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi	
Demirbaş No:	48760
Tanıf No	780.956 Osm.R

Temmuz - 1991

İZMİR

yanmalıdır, aksi halde eğitim ve öğretim ne kadar başarılı olsa, bir yerde kuru ve nazari kalacaktır.

Esasen, Fakültemiz kurulurken araştırma özelliği fazla olan bölümlere yer verilmiştir. Bölgenin özelliği göz önünde tutularak, Yaşayan yabancı dillerin dışında, Tarih, Türkoloji ve Sanat Tarihi-Arkeoloji gibi araştırmacı özelliği olan bölümlere ilk kuruluşta yer verilmiştir. Bu bölümlerde araştırma, eğitim ve öğretimden önce gelmelidir. Ayrıca Fakülte mensupları bu konularda bölgede yapacakları araştırmaları diğer bilim adamlarına nazaran daha kolay yapabileceklerdir. Fakültemiz dergisinin çıkarılmasına karar verilmesinde en önemli etkenlerden biri de bu olmuştur. Bu çatıya mensub bilim adamlarının bölgede çeşitli konularda yapacakları araştırmaları ve bunların verilerini ilim alemine bu dergi tanıtacaktır. Gerçekten, Selçuk Üniversitesinin yer aldığı Konya bölgesi her konuda araştırılmaya değer. Tarih öncesinin çok eski yıllarından beri bölge bir kültür merkezi olmuş ve zamanımıza kadar çeşitli dönemlerde büyük değişiklik ve aşamalar göstermiştir. Bu durum bugünkü toplumumuz için bir hazinedir. Bu hazinenin araştırmasını bu bölgede yetişen ve çalışanlar yapacaklardır. İşte bu çalışmalarını ve çalışmaların verilerini bu dergide topluma ve bilim alemine sunmayı düşünmüş bulunuyoruz.

Dergimizin bu ilk sayısında yer alan konuların ve bunların yazarlarının bir kısmı Fakültemiz mensupları olarak, çoğunluğu teşkil etmiyorsa da, ileride gerek yazarlar gerekse bölge ile ilgili araştırmalar çoğunluğu teşkil edecek kanısındayız.

Bilim âlemi ve toplumumuz için bu derginin hayırlı olmasını ve ümit ettiğimiz şekilde devam etmesini dileriz.

Dekan
Prof. Dr. Yusuf BOYSAL

Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi

Sayı: 1 , yıl: 1981 , s. 1-16. (KONYA)

nr. 587

16 KASIM 1994

VIII

NÂYİ OSMAN DEDE VE MİRÂCİYE'Sİ*

Dr. Metin AKAR **

Makalemizin mevzûunu XVIII'inci asrın büyük bestekâr, şâir ve hattâtlarından olan Nâyî Osman Dede ve bilhassa onun Mi'râciye'si teşkil etmektedir. Mi'râciye'si üzerinde fazlaca durmamızın dört mühim sebebi vardır:

1. Mi'râciye, günümüzde bu vâdide tek kalmış bir eserdir. Mi'râciye yazma geleneği hâlen devâm ediyorsa da, bestesi notaya alınabilen yegâne mi'râciye Osman Dede'ninkidir.

2. Eser, sâdece nota koleksiyonlarında kalmış ölü bir beste değildir. Yaşamaktadır. Her yıl muhtelif vesilelerle icrâ edilmektedir.

3. Mevlânâ'nın Mesnevî'si, Yazıcı-zâde'nin Muhammediye'si, Süleyman Çelebi'nin Mevlid'i ve Hâkânî'nin Hilye'si gibi, Nâyî'nin Mi'râciye'si de türüne alem olmuştur.

4. Bu muhteşem kültür değeri, şâiri ve bestekârı gerek Türkiye ve gerekse diğer ülkelerdeki türkoloji çevrelerinde hakkıyla tanınmamaktadır.

Yazımızda, Mi'râciye'nin yanı sıra Osman Dede'nin hayâtı ve diğer eserleri üzerinde de durulmuştur.

HAYATI

On sekizinci asrın çok değerli bestekâr ve şâirlerinden biri olan Dede'nin asıl adı Osman'dır. Derviş Osman, Osman Dede, Osman ve Nâyî

(*) Bu makale, 24-29 Eylül 1979'da İstanbul'da yapılan III. Milletler Arası Türkoloji Kongresi'nde sunulan tebliğimizin geliştirilmiş şeklidir.

(**) Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Asistanı

Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Özetleri (1986-1990) s. 3-4, 1991-KONYA.

Türk Dili ve Edebiyatı Arabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

- Mevlevî Ayini
- Osman Dede, Nâyî x

20 ARALIK 1991

BAZI MEVLEVÎ AYINLERİ ve NÂYÎ OSMAN DEDE
Some Mevlevî Ceremonies and Nayî Osman Dede

150069

Enver ETİK

Danışman (Supervisor) : Prof. Dr. Hüseyin AYAN
1987, Sayfa: 256

Jüri (Jury) : Prof. Dr. Hüseyin AYAN
Doç. Dr. Önder GÖÇGÜN
Yrd. Doç. Dr. Gönül AYAN

Mevlânâ Müzesi Yazma Eserler Kütüphânesi'nde, 2454 numarada kayıtlı olan ve üzerinde yüksek lisans çalışması yaptığım mecmua, 16 Mevlevî Âyininin yanı sıra Nâyî Osman Dede'nin bir "Mi'râciyye"si, Bursalı Rıza'nın "Hilye-i Hazret-i Mevlânâ"sı ve 17.-18. asırlarda yaşamış 25 Mevlevî şâirin şairlerini ihtivâ etmektedir.

16 Mevlevî Âyini ve Nâyî Osman Dede üzerine yapılan bir çalışmada, 16 âyinin notası ve Eski Türk Harfleri ile Farsça, Arapça, Türkçe güfteleri ilk defa bir araya gelmiş oldu. Ayrıca âyinlerin özellikleri yanında selâmlardaki gazel kıta ve rubâilerin şairleri de tesbit edilmiştir. Her âyinin dört selamında kullanılan usullerin çeşitleri, âyin boyunca, uzun, kısa ve yavaş ve hızlı usullerin kullanılış sebepleri, yani âyinlerin mûsikî yönü ve ortak tarafları belirtilmiştir.

Bu çalışma ile mûsikîmizin ölümsüz eserlerinden olan, Osman Dede'nin "Mi'râciyye"sinin güftesi ve makam değişiklikleri gösterilmiştir.

17. ve 18. yüzyıllarda yaşamış olan ve bazı Mevlevî şairlerin gazel ve Kit'aları ile birlikte Bursalı Rıza'nın hiç ele alınıp basılmamış bir Mesnevisi olan "Hilye-i Hazret-i Mevlânâ"sı da bu çalışmada bir araya getirilmiştir.

* * *

The magazin registered under number 2454 in the Mevlana Museum Manuscript Library contains, in addition to 16 Mevlevî ayins (rituals), the following: a "Miraciyye" (a poem describing Prophet Mohammad's ascension to the heavens, the miraj) by Nayî Osman Dede, "Hilye-i Hazret-i Mevlânâ" (a description of physical characteristics of Mevlana) by Bursalı Rıza, and the poems of 25 Mevlevî poets of the 17 th and 18 th centuries.

This study on the 16 Mevlevî ayins and Nayî Osman Dede comprise for the first time the musical notes of the 16 ayins and their lyrics in Persian, Arabic and Turkish

KUTBU'N-NÂÏİ OSMAN DEDE'NİN ŞİİRLERİ

Müjgân ÇAKIR*

Galata Mevlevîhanesi şeyhlerinden Nayî Osman Dede özellikle şiir ve müsi-
kî sahalarında, devrinin tanınmış simalarındandır. 1063/1652'de doğan Osman De-
de, Süleymaniye Darüşşifası baş hademelerinden Hacı İbrahim Efendinin oğludur.¹
Hüseyin Ayyansarayî, Tercümetü'l-Meşâyih'ta onun Gelibolu'dan geldiğini bildiri-
yorsa da diğer tezkirelerde böyle bir bilgi mevcut değildir. Safayî, Salim, Sakıp
Mustafa Dede, Müstakimzade Süleyman Sadettin, Esrar Dede, Tefvik, Fatim Davut,
Ali Enver onun İstanbul'lu olduğunu belirtirler, hatta Salim ile Tefvik "Şeyh Vefâ
kurbında" doğduğuna işaret ederler. Nayî, Nefeszade İsmail Efendiden ve Gavsî
Ahmed Dededen hat dersleri almış², Kulekapısı, bilinen adıyla Galata
Mevlevîhanesi şeyhi olan Gavsî Ahmed Dedeye intisap etmiş³ ve Gavsî Dedenin
kızı Hatice Hanımla evlenerek şeyhiyle ailevî münasebet kurmuştur.⁴ Gavsî Dede
1083/1672'den itibaren yirmi altı yıl Galata Mevlevîhanesinde şeyhlik yaparken
Osman Dede de 1091/1680'de ney üflemedeki mahareti dolayısıyla bu şeyhin yan-
nında neyzenbaşılık görevine getirilmiştir.⁵ Mevlana'nın kendisine neyzenbaşı
tayin ettiği Hamza Dededen sonra ilk kez "Kutbu'n-nâyî" ünvanını alacak derecede
müstesna bir neyzen olan Osman Dede⁶, Gavsî Dedenin ölümünden sonra,
1109/1698'de, Konya çelebisinin izniyle zaviyeye şeyh tayin edilmiştir.⁷ Burada
uzun süre vazifesini ifa eden Osman Dede 1142/1729'da vefat etmiş ve aynı
Mevlevîhanede bulunan Ankaravî türbesine defn olunmuştur.⁸ Ebüzziya Tefvik,
Osman Dedenin ölümüne "irtihâl-i âşık" (1142/1729) tarihini düşürmüştür. Nazîr
ise

* Yard. Doç. Dr., Doğu Akdeniz Üniversitesi Fen ve Edebiyat Fakültesi.

1 Müstakimzade Süleyman Sadeddin Efendi, *Tuhfe-i Hattâtin*, İst. Devlet Matbaası, İst. 1928, s. 297.

2 a.g.e.

3 Salim, *Tezkire*, Süleymaniye Ktp., Esad Ef. Böl., nu. 3872, bk. 152a.

4 Seyyid Salim Ahmed Dede, *Mecmûâtü't-Tevârihü'l-Mevleviyye*, Süleymaniye Ktp., Yazma Bağışlar Böl., nu. 1462, bk. 80a.

5 Sâlim, age., bk. 152a.

6 Cemaleddin Server Revnakoğlu, "Kutb-ı Nâyî Şeyh Osman Dede ve "Mi'râciyye'si", Yeni Tarih Dünyası Dergisi, 17 Nisan 1954, C. II, S. 15, s. 616.

7 Seyyid Sâlim Ahmed Dede, age., bk. 80a.

8 Age.